

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u meseču. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. šted. 10.932. - Oglasi po ceniku

God. XI.

Ljubljana, 15. maja 1929.

Broj 10.

Ljubljana, 15. maja 1929.

Dolaze jubileji naših oslobođilačkih borbi, kad su bile sve najbolje i najhrabrije energije i osobe našega naroda u stalnoj pripravnosti, da za visoke ideale narodove slobode i njegove samostalnosti žrtvjuju sve. I doista: mnogi od te naše braće žrtvovali su za domovinu sve, što su imali najskupocenije — svoj život.

Ovih dana navršuje se deset godina iz našeg nesretnog povlačenja i plebiscita u Koruškoj, gde stoji na Gospovetskom polju presto slovenskih vojvoda, uz koji se danas talaša germansko more, da u njemu utone naš narodni život — ili pak stoji i čeka, da ga opte zaузме vojvoda naše krvi i naš jezik...

Najskupocenije žrtve, koje smo pre deset godina izgubili u borbama za oslobođenje naše koruško-jugoslovenske zemlje, dva su heroja, koji su izašli iz sokolskog društva u Celju, a čiju junaku smrt ne možemo dovoljno duboko prečitati, jer bi živi junaci domovini i narodu lako i sigurno još neizmerno mnogo koristili. Bili su dve vrhodno jake individualnosti, kakve bi naša zemlja danas nužno trebala, a koji su severnu našu granicu natočili svojom srčanom krvlju. To su braća Srčko Puncer i Franjo Malgaj.

Malgaj je skupio u Celju i okolini četrdeset dobrovoljaca i pohrlio s njima u Korušku, da brani i oslobođi svoje sunarodnjake. Malgaj i njegovi borce bili su u napornoj službi dan i noć. Kao pravi Spartanci borili su se do skrajne izmorenosti, dok god im nije stigao u pomoć bataljon mariborskih domobranaca, kojima je zapovedao general Maister. Kad su Nemci počeli prodirati spram Guštajna, odlučio se Malgaj, da se podniknu cenu neće maknuti s koruškog tla. Utvrđeno se je na Tolstem vrhu nad Guštajskim odakle je odbijao neprijateljske napade, dok god mu nije nestalo streliča. Kad je 6. maja 1919 stupio iz svoga zaklona, raskinula ga je granata?

Kao prvi je — govori dalje Tyrš — »svestan te važnosti taj ima i opštu sokolsku svest, taj se neće nikada pitati o pravoj svrsi Sokolstva i neće tražiti opravdanosti telovežbenih društava bog zna u kojoj drugoj instanciji. Drugi deo te svesti leži u poticanju promišljavanju o tome, s pomoću čega jedino mogu uspevati naša društva, u svetosti i sredstvima za njihovo očuvanje i pridržanje.«

Sokolski prosvetni rad mora prema tome pre svega imati zadatku, da privuče muško i žensko u sokolane i da ih tu i zadrži. Taj se dakle rad deli na dva dela:

Prvi se deo vrši van sokolane: medju nevežačima i nevežačicama pa da postanu vežbači i vežbačice. To je sokolska propaganda medju nečlanstvom i medju članovima, koji ne vežbaju. Sredstva su: propagandni spisi, propaganda u dnevnim novinama, govor, predavanja za članove, koji ne vežbaju i za šire općinstvo; najjače je sredstvo: praktični primer, javne vežbe, koje su već stvar tehničkog vodstva.

Drugi se deo prosvetnoga rada vrši medju vežbačima i vežbačicama t. j. medju onim članovima, koji već vežbaju. (Razume se, da treba sve to na zgodan način činiti i medju našnjem, mladeži.) Vežbačima i vežbačicama treba produžiti i u tvrditivu sokolsku svest, čija se klica u njima pojavila s time, što su počeli vežbati. Valja im uveriti uverenje o neophodnoj potrebi telovježnja za čoveka i o njegovoj velikoj važnosti za narod, da se s time trajno zadrži u sokolani. Sredstva za to su: potanko razlaganje sokolske misli, značenja telovježbe u zdravstvenom, moralnom, estetičnom, narodno-gospodarskom i narodnom obziru, značenja za usavršavanje čoveka i naroda, razglabljanie sokolskih načela razglabljanie sredstava s pomoću kojih se mogu postići sokolski ciljevi, razglabljanie sokolske organizacije, upoznavanje sokolske istorije i povesti narodne te upozoravanje na sokolske i narodne uzorčevje, razglabljanje značenja i opravdanosti narodnosne misli itd. i to u kratkim govorima

Taj na sednici saveznog prosvetnog odbora od 25. februara 1923. odočreni izveštaj nomenjan je bio saveznoj skupštini, koja se održala 25. marta 1923 u Beogradu. Raširen je i popunjeno prema izveštaju, što ga je podneo predsednik saveznog prosvetnog odbora na sednici saveznog odbora 28. januara 1923.

Kako lepo opisuje tu silnu, neutizučenu čežnju i nastojanje tih mlađih ljudi naš Arko Videmšek u pesmi »Pticam« (iz g. 1914.), gde kaže — citovali u slobodnom prevodu: »... Vi ptice odletite na jug... A mi ostajemo tam, gde je deda, oca i zemlju našu svetu gazio tudin od starih vekova do naših dana. — Nekoč još sanjali smo o daljini i to nije bio san, to nisu bile samo uspomene, ne ja znam, da će doći onaj dan, kad će biti naša zemlja svědokom vremena, kad će narod naš

DR. VIKTOR MURNIK (Ljubljana):

Prosvetni rad u Sokolstvu.¹

»Ili ne znate, da su telesa vaša crkva svesoga Duha, koji živi u vama?... Proslavite dakle Boga u telesima svojim!« Apostol Pavle Korinćanima I, 6, 19—20

pred vrom, u periodičnim predavačnjima s debatom posle toga, u sokolskim listovima i knjigama, na koje treba uvek i neprestano upozoravati; od velikog je upliva neposredni lični dodir prosvetara s vežbačima: nepriljjeni razgovori o Sokolstvu svakom prilikom, koja se pruža naročito pak na šetnjama i izletima.

Rad medju članovima koji vežbaju produbljuje i proširuje ono, što čini predmet za propagandni rad. A gde da stavimo granicu, na kojoj ima da počinje to produbljivanje i proširivanje? Što dublje bi zašla i na što široj osnovi bi se rasprava o našoj stvari u propagandnom radu razvukla, to veći bi uspeh mogla imati medu onima, koji bi hteli to do kraja čitati ili slušati. Granica pak se pruža sama od sebe s time, što ne može slušatelje, koji ne vežbaju, imati redovno sabrene, kako je to moguće sa članovima, koji vežbaju. Osim toga ti granice stavljaju i pomisao na to, da je verovatnije, da će član, koji ne vežba ili nečlan, ustrajati uz kratak govor, izrečen o pravoj prilici ili da uzme u ruke kratak spis, nego ako ima da saслуша dugačka raspravljanja ili akomora da čita opširne spise. Kratkim nagovorom ili spisom možeš ga zadobiti i za to, da se dalje počne zanimati, da se u njemu uzbudi želja za potanjom poučkom i naposletku i želja, da se sokolski zaposli i udejstvuje. Pri propagandnom radu biće opet od velike koristi lični doticaj muža s mužem žene s ženom: razjašnjavanje i uveravanje, pozivanje, da pristupi sokolskom kolu. Kod takvog posla, koga pojedinačno ili pojedinačno ne može obaviti pri većem broju, treba da sodeluju svi svesni i sokolski već zaposleni članovi. Da pak može to članstvo samo sve to da izvršuje potreban je čim temeljniji prosvetni rad medju samim članovima. Treba između toga članstva samoga sad onoga privući poslu prosvetara, kod članstva koje već vežba, da obavejšta posao prema uputama i uz pomoć samog prosvetara pa da se tako uvežba i što većma usavrši u tom radu. Ujedno će to biti to korisnije za njega samoga, jer će se morati intenzivnije baviti samom stvaru.

II.

Dovde je sokolsko prosvetno delo neposredni rad. Mora da obasije, u koliko je potrebno pa da se postigne gore označeni cilj, duševno i zobražavajuće članstvo. S tim izobražavanjem podrazumevam podavanje znanja. Pod vaspitanjem duha pak mislim osvežavanje i jačanje duševnog organizma kao dela tela i naoružavanje s moralnim osobinama, koje su potrebne, da dove što većma do izražaja (udjelovanje) zdrav i svež duh.

Svežina i moć duševnog organizma pridobiva se i sačinjava s pomoću sestraneve vežbe tela. Ta telovježba te razvija sestrano i harmonično, jači i čuva zdravo i sveže telo a s telom zajedno i zdrav, svež i krepak duševni ustroj.

Cudoredne (moralne) vrline, kojih trebamo za što agilniju akciju duha, isto se tako razvijaju i krepe uz telovježbu i to, razume se, u sokolsku telovježbu, što znači sestrano telovježbu, koja se izvršuje i vodi po sokolskim načelima.

Sve to treba da ude duboko do svesti vežbača i vežbačice: zašto i kada i u kakvu svrhu se mora izvršavati telovježba baš tako. To produbljivanje sokolske svesti je rad prosvetnih sokolskih radnika.

Taj rad naposletku dovršuje na vodenje vežbača i vežbačice ka primeni u sokolani zadobivenih telesnih, moralnih i duševnih vrlina i u svom životu prema smislu sokolskih načela. Prosvetni radnici treba dakle da navode, pobuduju na to, da se telesna, moralna i duševna moć pridobljena u vežbaonici primeni i upotribe za

¹ Taj na sednici saveznog prosvetnog odbora od 25. februara 1923. odočreni izveštaj nomenjan je bio saveznoj skupštini, koja se održala 25. marta 1923 u Beogradu. Raširen je i popunjeno prema izveštaju, što ga je podneo predsednik saveznog prosvetnog odbora na sednici saveznog odbora 28. januara 1923.

zaviti budzovan silnom rukom Kraljevića Marka.

Neka nam svelte ti odlični primjeri kristalnočiste domovinske ljubavi na strmin i napornim putevima sokolskog života, da ćemo biti dostojni žrtava te velike svoje braće i da ćemo oču-

vati svestlju i neoskrvijenu slavnu njihova imena u svom požrtvovanom delu za domovinu! Jesu li naše žrtve za domovinu iscrpljene? Ne! Mi živimo za nju i dok god živimo, je za nju uvek pripravljen poslednji dar — život!

Vojvoda Stepa Stepanović.

* 28. II. 1856. — † 27. IV. 1929.

U ime Jugoslovenskog Sokolskog Saveza oprostio se od preminulog velikog vojvode, starosta Šumadijske sokolske župe brat Miloje Pavlović iz Kragujevca, ovim rečima:

»Sa bolom koji razdice, i sa svesću da gibimo velikog i nezamenljivog čoveka, pristupam njegovom grobu da tu, u ime Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, u ime nekoliko stotina sokolskih društava, u ime desetina hiljada članova u ime naše male sokolske dece sa kojom je vojvodino srpske ne prestano kucalo, i koja predstav-

lja našu sokolsku ljubav, u ime naraštaja koji je naša državna nada, u ime članstva koje je naša snaga i naš ponos, u ime svih njih kažem poslednje bojno: Zbogom. Veliki pobednik sa Jedrenu, Cera i Dobrog Polja bio je i naš učitelj požrtvovanja, ljubavi i istrajnosti. Bio je učitelj u idealima, koji su i naš sokolski program, a Jugoslovenski Sokolski Savez na grobu ovog našeg junačkog Sokola zavetuje se da će lebdati nad idealima, nad kojima je lebdeo veliki vojvoda. U to ime neka ti je slava, veliki Sokole!«

svestrano opšte usavršavanje čoveka, koje treba sad vežbač da čini s am.

To usavršavanje tiče se koliko moralne toliko i duševne (intelktualne) strane, dakle oboje! Sokolstvo izgradije prosvetu na zdravlju i lesnoj snazi i na time uzano vezanom zdravlju i sili duše. Samo izobražavanje (obrazovanje) duha ne bi bilo sokolsko prosvetno delo. Bilo bi bez sokolske podloge. Bilo bi samo sabiranje znanja. Samo te znanje još ne vaspita moralno: muž, koji bi imao u svojoj glavi znanje učenjaka čitavog sveta, mogao bi i pored toga biti najveći lovor. Pa ni samo pobudavanje k moralu rečima, ne bi nikome do moralu rečima. Morao bi ih sam pridobiti za sebe, sam se vaspitati, ako bi ga uopšte reči na to i pobudile. Takvo se vaspitanje pak započinje već glede mnogih moralnih vrlina a i završuje u vežbaonici. Najpre rad a tek onda reči razjašnjavanja! Samo će teoretska pouka kod velike većine uči na jedno a izači na drugo uho, u dušu neće zaći ništa niti će u duši išta evolucionisati u sokolskom smislu. Jer spoznaja onoga, što treba da je na i u Sokolu, još ne znači vežbanje u tome. U vežbaonici praktično uči, kako dolaze do izražaja moralne vrline.

Zato — naglašujem još jednom — mora sokolski prosvetni rad voditi najpre u vežbaonicu, gde započinje rad prednjakov. Ruku u ruku s prednjacima treba prosvetari da produbljuju u članovima sokolsku svest i posle da ih navode, kako će uspeh sokolskog vaspitanja, zadobivene u vežbaonici primeniti svestrano u životu.

Telovježba je pravi sokolski rad na samom čoviku na njegovom telu. Udešena prema sokolskim načelima stvara ti ujedno čvrst temelj za razvijanje moralnih sila, koje se u najvažnijim smerovima razvijaju već

pre samoj sokolskoj telovježbi i onde dolaze do izražaja i delatnosti: tvrdi volja, odlučnost, energija, brza spremanost, ustrajnost, tačnost, solidnost, savesnost, disciplina, bratski obzir prema drugima itd. Sve te i još mnoge druge čudoredne vrline, koje se razvijaju u vežbaonici, izviru iz sposobnosti i sposobnosti samozataje, koja se u najobilnijoj meri gaji u sokolskoj vežbaonici. Ta je sposobnost uslov za privaspitanje svih ostalih moralnih vrlina. Ka potpunom moralnom usavršenju, dakle ka pridobivanju i jačanju u drugim čudorednim vrlinama, kojih ne može neposredno pridobiti u vežbaonici, koje prema tome treba da se stekne svaki sam a za koji je mnogo rad u vežbaonici jaka pobuda — k tome pobuditi ili radom samim u vežbaonici danu pobudu okrepiti rečima s razjašnjnjem, s navodnjem jakih razloga — u tome treba da vidi sokolski prosvetni radnik usavršenje svoga rada u moralnom pogledu. Ovde je n. pr. do čestitosti, čistoće i lepotе govorova i vladanja (ponašanja), umerenosti, antialkoholizma, antinikotinizma itd.

Sokolska telovježba priprema ujedno i u najbolji temelj za rad duha: zdrav i krepak duševni organizam. Vežbač ili vežbačica, koji dobe u vežbaonici dobar moralni temelj, velika sposobnost samopregora, tvrdu volju energiju i ustrajnost pa sposobnost idealnoga žanosa, jer je, kako Tyrš kaže »svestrani harmonični razvitak tela težnja, koja ne mari za materialnim dobitak ni za spoljni uspeh, težnja sasvim idealna, a naspomenjuje i užidje svaka idealna težnja te nas čini sposobnima, da se i u drugim smerovima uždigemo nad svakidašnjicu i da dostignemo idealne ciljeve,« imaće

(Nastavak na str. 2. stpeu IV.)

SLOVENSKO SOKOLSTVO

U Poznanj.

Da učvrstimo stare veze!

Jugoslovenska narodna pesma, ta

verna čuvica starih tradicija, saču-

vala nam je i ime poljskoga naroda.

U slovenačkoj narodnoj pesmi verenica je jednome junaku »mlada poljska deklica«, a mletačkome taboru opasna je »poljska kraljica« (vozi se ona morem sa silnim brovoljem te ugrožava Veneciju).

Starja naša narodna pesma nije ime nijednog drugog slovenskog naroda tako sačuvala kao eto ime naroda poljskoga. Kako sam posumnjao, da li zbilja na tim mestima reč »poljski« znači: Poljak.

Srpska narodna pesma nam priča o ženidbi cara Dušana: Car Stefan oženio, se sa Roksandom, kćerkom kralja latinskega »iz Ledana grada latinskoga«. Ledan grad je grad »ledina«, kralj poljana, poljski grad. Naš Dušan se dakle ženi sa kćerkom kralja poljskoga.

Dinastija je pokatkada vezala Hrvatsku preko Ugarske sa Poljskom. A još živju su već bili srpski guslari, koji se navode već na dvoru poljske kraljice Jadovje i njizina muža Jagiela u početku 15. stoljeća.

Zajednički smo bojaki bili i guslari srpskoga slušali te je poljski pesnik 17. stoljeća dobro znao, kako »tužni Srbini dugi lučac vuče te peva, da su pre godina

Turke tukli Poljaci i hrabri Hrvati.

Gusle su Poljaku bile srpske.

Da idemo u Poznanj i učvrstimo stare veze!

Dr. Fr. I.

Američka vrsta ČOS.

Američka vrsta Čehoslovačke Obce Sokolske, koja će ove godine učestvovati na sletu čehoslovačkog Sokolstva u Americi sastavljena je ovako: voda vrste br. dr. M. Klinger, a članovi vrste su braća: V. Pokorný, Vinohradi; inž. J. Effenberger, Smichov I.; E. Löffler, Vinohrady; V. Ve-

selj, Sočol Praški; inž. J. Kratochvíl, Moravska Ostrava; E. Brückner, Nem. Brod; B. Šupčík, Nusle i L. Vacha, Zlin.

Program nastupa ove ekspedicije je sledeći: Posetice New-York, Detroit, Chicago, gde će učeti učešće na sletu, i sokolski društva Omaze, St. Louis, Cedar, Rapids, St. Paul i Minneapolis. U Homesteadu u Pensylvaniji učestvovaće na sletu slovačkog Sokolstva. Uz to ima da nastupi vrsta na univerzitatu: Columbia, Harvard, Yale, Vasar College, Michigan, Chicago, Nebraska, Minnesota. — Vežbe i u vojničkoj akademiji u West Pointu, i mornarskoj akademiji u Annapolisu, na visokim školama Harrison, Morton, Lindblom, Chicago i drugim. U celosti nastupiće vrsta oko 30 puta kod raznih sokolskih svečanosti i školama. Glavni nastup vrste biće pre svega na sletu u Chicago, koji će se održati 15. i 16. jula u velikom stadionu u Grand Parku Michiganskog jezera u Chicagu. Vrsta se oprostila s Pragom na večer u subotu 11. maja na Slovenskom Ostrvu, kojom prilikom je pokazala stepen svoje uvezbanosti na ručama, na koju u šir i prostim vežbama. U nedelju 12. maja išla je vrsta u Plzen, da tako ispunji svoju sletskou dužnost jer će za vreme sletskih dana biti u Americi.

Vrsti želimo, da bi ubrala mnogo sokolskih uspeha među svojom čehoslovačkom braćom u Americi.

Nadogradnja Tyrševog doma u Pragu.

Čehoslovačka Obec Sokolska poduzeće u Tyrševom domu opširna proširenja i nadogradnje. Zgrada će dobiti još jedan sprat. Sve potrebne gradevine dozvole već su podjeljene i načrti odobreni. U nadogradnjenim delovima urediće se nove prostorije čehoslovačke školske centrale, čiji rad danomice raste pa su još sadašnje prostorije postale pretesne.

Na slet u Šibenik, braćo i sestre!

Navršuje se 30 godina što je u Krešimirovom gradu savijeno gnezdo Sokolovo.

U doba gigantske narodne borbe za očuvanje opstanka, imena, zemlje i časti, kao i za priravljavanje lepse budućnosti stvoreno je ovo sokolsko gnezdo na liticama uz naše more, da bude leglo i žarište našeg nacionalnog rada.

Ono je to doista i bilo sve do časa narodnog Oslobodenja i Ujedinjenja, a da posle toga nastavi radom u duhu iskonskih stvaralačkih narodnih i sokolskih idealnih.

U dugogodišnjem životu nailazili su na naše društvo i teški i radosni momenti. Skrivajući održavalo se vežbe, širio se nacionalni duh i bodri la vera u bolje dane, kad će slobodni vali da zagrele slobodne naše hridi, kad će sunce, naše sunce slobode grijati slobodne naše krše. Bilo je časova, kad je tuda sila htela da razmetne ovo sokolsko gnezdo, zatvara la, progona, deportira najbolje medu najboljima. Ali ni u najmučnijim časovima nije se gubila nada, nije se ni za časak prestalo verovati u religiju Kosova i Petrove Gore. Sa vremenom apoštola i fanatizmom mučenika naši Sokolovi čekaše i dočekaše ostvarenje svojih najsmelijih nacija.

Sokolsko društvo u Šibeniku ve-

rujući u istorijsku misiju jedinstvene nacije kreći uvek napred velikom cilju sokolskog bratstva:

Jedan slovenski svet, jedan slovenski rod, jedno slovensko Sokolstvo.

Sokolska Župa Šibensko-Zadarska sa ponosom gleda na 30. godišnju prošlost matičnog društva Šibenik i određujući mu velikulu zadaću, zaključila je, da proslavi 30. godišnjice tog društva uveliča IX. župskim sletom u danima 15. i 16. juna tek. god.

Slet prisustvuju bratske Župe »Vojvoda Hrvoje« iz Splita i »Rijeka« iz Sušaka, tako da je ovo proslava Sokolstva na našem Jadranu.

Sokolstvo na Jadranu začelo se je razvijši visoko barjak slobode i na rodne misli, prezirući mnoge česte zapreke i teškoće, pak će za to ono pojačanim radom nastaviti na tom putu. Pozivamo stoga braću i sestre diljem domovine neka dođu na slet u Šibenik i neka slet bude manifestacija ljubavi svih Jugoslovena prema Jadranu, jer more, ovo naše slobodno more svojinu je celokupnog jugoslovenskog naroda, nad njegovim hridima krstare jata sokolova, koja jamče podjednako slobodu, bratstvo i mir svim sinovima jugoslovenskog roda.

U Krešimirov Šibenik braćo i sestre Jadran Vas zove!

Zdravo!

Stareinstvo Šibensko-Zadarske Sokolske Župe

P. Kovačev, starešina.

Jerko B. Vičić, tajnik.

Mr. ph. Lj. Montana, načelnik.

Ing. MILOŠ KVAPIL (Doboj):

Zadaća literarne komisije načelnštva JSS.

Na prošlogodišnjoj decembarskoj sednici zborna ūpskih načelnika u Ljubljani zaključeno je na predlog sokolske ūpe u Bjelovaru, da se osnuje kod saveznog načelnštva naročita literarna komisija. (Ne bi li bolje bilo nazvati je: literarni odsek?) Članovi komisije bili su izabrani na poslednjoj sednici zborna ūpskih načelnika u Šušaku. Suglasnost s kojom je bio predlog, a i sam izbor primljen svedoči, da se osetila potreba postanka i delovanja ove komisije.

Željelo bi u par redaka izložiti svoje mišljenje o zadaći i radu komisije. Glavnu svrhu vidim u organizaciji edicija tehničke sokolske literature.

Priznajmo si, da je u tom pogledu bilo u prošlom deceniju vrlo malo urađeno, i da je nedostatak dobre tehničke literature (na srpsko-hrvats-

kom jeziku) isto jedan od uzroka da našne naše krize u prednjaštvu. Sa vez, koji kao izdavač treba da bude na prvom mestu, nije to mogao biti iz važnih, finansijskih razloga. Izuzetak samo čine izdanja propisanih vežbi. Pojedine sokolske ūpe su bile dakle prisiljene, da najpotrebnije knjige izdaju u vlastitoj nakladi. Razume se, da su ta izdanja bila najrazličitije kakvoće, a i nakladom nisu mogla podmiriti potrebe Saveza.

Da postoji interes za sokolsku, a naročito praktičnu, stručnu literaturu — zaključujem iz iskustva, koja smo u našoj ūpi (Tuzla) stekli s izdavanjem sokolskih knjiga. Tako je na pr. Sokolska čitanika (1000 primeraka) već davno rasprodana te će skoro izaći novo izdanje. Od »Prijurčnika za ūpske prednjačke ispise«, koji je tek

pre godinu dana štampan u 1000 primjeraka, ostalo je još samo 100 komada. U koliko mi je poznato i savezna izdanja propisanih prostih vežbi za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu dobro se prodavaju.

Literarna komisija saveznog načelnštva imaće dakle zadaću: voditi pregled o izdavanju stručne literaturu i to u pogledu kakvoće, naklade, prevara, terminologije itd. Pitanje stručne sokolske srpsko-hrvatske terminologije vrlo je važno i savremeno. To pitanje treba literarna komisija da shvati kao jedno od najprepričnijih i najpotrebnijih za rešavanje.

U toj terminologiji vlada danas jedan haos, koji se s izdanjem svake nove knjige ili vežbe još povećava. Kao klasičan primer toga gosa spominjem samo brošuru sokolske ūpe Beograd s vežbama dece za II. jugoslovenski svesokolski slet JSS godine 1930. u kojima terminologija potseća na stare preratne opise prostih vežbi.

Na sredivanju, izmeni i popunjavanju terminologije radio je i brat Šulce, a i u novijim izdanjima ostalih knjig i časopisa se po mogućnosti pobrine za sredstva po godna za samoučenje: za knjige. Osnivanje sopstvene društvene opštite knjižnice pored svakom društvu neophodno potrebne stručne knjiznice (kao izdašnog pomoćnog sredstva za produbljivanje sokolske svesti) neka dakle takođe bude na brizi prostavnih radnika. Neka se dakle osnuje ili sopstvena društvena opštita knjižnica i čitaonica ili zajedno s drugim ustanovama, s drugim faktorima, kojima je svrha podizanje opštite

(Nastavak s 1. str. stupca V.)

tada najbolje uslove za usavršavanje duha, koliko samo može svako pridobiti prema svojoj individualnoj (prirođenoj) osnovi. Prirodnu pobudu za to, što je po Tyrševim rečima primi vežbač u sokolani, treba tada da još ojača prosvetni radnik svojim pobudovanjem i da ga navodi, da svoje savršene sile telesne, moralne i duševne upotrebi u službi otadžbine.

S pobudovanjem na usavršavanje duha završuje se posao prosvetara u duševnom pogledu. Samo usavršavanje duha, samo obrazovanje duha, zadobivanje znanja preko one mere, koja je potrebna za produbljivanje sokolske svesti, već pada van okvira sokolskog prosvetnog rada. To treba da učini vežbač i vežbica sama. Društvo pak neka se po mogućnosti pobrine za sredstva po godna za samoučenje: za knjige. Osnivanje sopstvene društvene opštite knjižnice pored svakom društvu neophodno potrebne stručne knjiznice (kao izdašnog pomoćnog sredstva za produbljivanje sokolske svesti) neka takođe bude na brizi prostavnih radnika. Neka se dakle osnuje ili sopstvena društvena opštita knjižnica i čitaonica ili zajedno s drugim ustanovama, s drugim faktorima, kojima je svrha podizanje opštite

IVAN BAJŽELJ (Ljubljana):

Kongres nastavnika gimnastike u Beogradu.

28. i 29. aprila 1929.

Nastavnici gimnastike su se na koncu duljeg vremena organizovali u jedinstveni Savez, koji ima tri društva i to u Beogradu, Zagrebu i u Ljubljani. Da iznesu javno svoja pitanja i da učvrste svoju organizaciju, skupili su se 28. aprila u Beogradu i održali kongres, na kojem je bilo prisutno preko 60 nastavnika gimnastike na srednjim i gradanskim školama iz svih delova države. Lep broj učesnika pokazao je, da su učitelji televibe svesni važnosti svoga zvanja i da ozbiljno teže za poboljšanjem stanja telesnog vaspitanja u školama, koje očito u poslednje vreme nazaduje, to pak u prvom redu radi nerazumevanja na nadležnim mestima.

Kongres je vodio I. Bajželj iz Ljubljane, koji je u svom pozdravnom govoru naglasio važnost organizacije i konstatovao, da ne merodavni mestima ne pokazuju dovoljno razumevanja za telesno vaspitanje, što najbolje dokazuju činjenice, da na kongresu nisu poslali svojih zastupnika one institucije, koje su bile pozvane. Na kongresu bilo je zastupljeno Ministarstvo Prosvete po svom referentu M. Vojinoviću nadalje Narodna Odbrana po dr. Milošu Popoviću i Ferijalni Savez po inž. Kanclu. Sa kongresa bila je odsaljana izjava odanosti Nj. Vel. Kralju te pozdravni brzozavi g. ministru predsedniku i g. ministru prosvete.

Na kongresu su bili održani sledeći referati:

- Reorganizacija telesnog vaspitanja u školama svih kategorija, izvestio Bajželj, Ljubljana.
- Izobrazba nastavnika televibe, izvestio dr. Pichler, Zagreb.
- Materijalno pitanje nastavnika televibe, izvestio Zaletel, Ljubljana.
- Projekat zakona o fizičkom vaspitanju, izvestio Bogunović, Zagreb.
- Naša staleška organizacija, izvestila Ilićeva, Beograd.

Svi referati bili su dobro sastavljeni i odobravljani primljeni.

Kod slučajnosti bili su primljeni neki predlozi, koje donosimo za resolucijama. Primljene resolucije glase:

- U ministarstvu prosvete neka se osnuje inspektorat (odio) za telesno vaspitanje, kojemu neka bude na čelu pedagoški i stručno spreman učitelj. Njemu neka bude poverena brižba, da će biti u buduću namešteni sa mjerljivo kvalifikovani nastavnici televibe.
- Ne smatramo telesnog vaspitanja za veština, jer je bivstveni deo opštog vaspitanja, koje može voditi samo stručno i pedagoški izobrazbeni nastavnici. Zato neka se od sada nameštaju na srednjim i srednjim školama, neka se učitelji televibe bude poverena brižba, da će biti u buduću namešteni sa mjerljivo kvalifikovani nastavnici televibe.

Projekat zakona o opštom fizičkom vaspitanju bio je u celini predložen ministarstvu prosvete. Radi opšteg interesovanja ne možemo u celini objaviti.

Kod slučajnosti bili su primljeni sledeći predlozi:

- Nekvalifikovanim osobama neka se ne izdavaju koncesije za osnivanje i vodstvo bilo kakvih televibskih škola.
- Za vrhovnu instancu o pitanju ma školskog telesnog vaspitanja neka se smatra Savez društava nastavnika televibskih škola.

- Na dnevnom redu narednog kongresa neka budu tačke: žensko telesno vaspitanje, pitanje terminologije i rasprava o raznim televibskim sistemima.

Iza svršnog kongresa vršila se odmah glavna skupština Saveza društava nastavnika televibskih. U odbor su bili izabrani: za predsednika prof. A. Tadić, Smederovo; zamjenici Đoka Ilić, Beograd i F. Križmanić, Zagreb; tajnik Vera Simonovićević, Beograd; blagajnik Makso Frelih, Beograd; odbornici: Dana Ilićeva, Franjo Vanek i Vlad Poljak; zamjenici: Bogdan Koutek, Danica Grmekova i Ivo Pivk, po pravilima spadaju u savezni odbor još i svi društveni predsednici i tajnici. Za nadzornike su bili izabrani

- Treba je zainteresovati školske vlasti, ministarstvo vojske i mornarstvo, Sokolski prosvetni radnik neka upozoruje na te institucije, gde god ih ima da se članovi koriste njima. U tu svrhu treba da se udestodi dodir sokolske prosvetne organizacije s njima.
- Pobudjivanje na

Vinko Zaletel, Milan Janković i Bogdan Spevniak. Savezna članarina bila je odredena na Din 12 godišnje za svaki društvenog člana. Teme je bila glavna skupština zaključena.

Drugi dan iza kongresa bile su r. solucije i predlozi predani u ministarstvo vojske i mornarice i na rodno zdravlja.

IZ STAREŠINSTVA JSS

IZ PROSVETNOG ODBORA JSS.

Svoj braći predsednicima župskih i društvenih prosvetnih odbora!

U današnjem broju »Sokolskog Glasnika« objavljujemo programatski članak brata dr. Viktora Murnika »Prosvetni rad u Sokolstvu«, koji je bio kao referat ondašnjeg predsednika Prosvetnog odbora JSS, predložen zboru župskih prosvetara i glavnoj skupštini JSS 23. marta 1923. u Beogradu te je bio usvojen kao okvirni program svemu sokolskomu prosvetu nomu delu u budućnosti. — I, savezna prosvetna škola je u namjeri, da promoti smer, metod i cilj sokolske prosvete ponovo naglasila važnost ovog članka i zaključila da se nanj skrene pozornost svih prosvetnih funkcionera u župama i društvinama. Budući je onaj broj (3.-4.) »Sokolskog Glasnika« iz g. 1923., u kojem je bio spomenuti članak prvi put obdelovan, raspršan, objavljujemo ga u današnjem broju ponovo. A kasnije će ga u obliku male brošurice razaslati svim župskim i društvenim prosvetarima. Molimo vas, da ga pažljivo pročitate i na osnovu toga vodite prosvetno delovanje u pojedinim društvinama.

U jednom od narednih brojeva »Sokolskog Glasnika«, objavljemo uputstvo Prosvetnog odbora JSS glede minimalnog prosvetnog programa u župama i društvinama za tekuću poslovnu godinu, odnosno, onaj najbliži cilj, koji si neka stave društveni prosvetari za tekuću godinu u svom delovanju, koji ali moraju i postići, da udovolje svojim dužnostima. U sledećem objavljujemo za nuždu ono, što smatramo za potrebno, da se izvrši već do Vidov dana.

Proslava 10godišnjice JSS.

Na Vidov dan 1919. bio je na 1. jugoslovenskom sokolskom saboru u Novom Sadu ostvaren davni san svih jugoslovenskih Sokolova: Tri bratske sokolske organizacije, zdržene u oslobođenoj domovini deklarisale su svoje jedinstvo i osnovalo zajednički »Jugoslovenski Sokolski Savez«. Na ovoj godišnji Vidov dan slavimo 10godisnjicu tog značajnog i za čitav narod važnog dogodaja. Iza stogodišnjeg rođstva, patnja i borba narod je po stigao slobodu i ujedinjenje, a u slo bi i ujedinjenju jedinstveno Sokolstvo.

Desetogodišnjicu opstanka JSS moramo proslaviti u svim sokolskim društvinama na svetčan način i tom prilikom s čitavim članstvom ponovo u srcu svakog Sokola učvrstiti ljubav za Sokolstvo i svest sokolskog poslanstva

V. SEDNICA STAREŠINSTVA JSS 29. aprila 1929.

Brat starosta seća se toplim rečima smrti vojvode Stepe Stepanovića, kojemu starešinstvo poklikom Slava! odaje poslednju počast.

Iza toga su brat starosta i načelnik opširno izvestili starešinstvo o svečanoj zrinsko-frankopanskoj akademiji Sokolskog društva I. u Zagrebu, koja je održana u Narodnom kazalištu.

Savez Ruskog Sokolstva za granicama zahvaljuje se na brzojavnom pozdravu sa X. glavne skupštine JSS u Sušaku. — Sokolska župa Osijek moli za odobrenje da na svoj slet pozove i zagrebačku župu — odobreno.

Predsednik Prosvetnog odbora JSS izvestio je starešinstvo o poslednjoj sednici odbora, na kojoj je bilo zaključeno, da se proslavi u svim društvinama na Vidov dan 10godisnjica opstanka Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, a Savez da u tu svrhu izda svečano i povećano izdanje »Sokolskog Glasnika«. Primljeno.

Za urednika »Sokolskog kalendara 1930. god.« izabran je jednoglasno brat Stane Vidmar.

VI. SEDNICA STAREŠINSTVA JSS 6. maja 1929.

Načelnice je govoreno o proslavi 500 godišnjice djevice Orleanske i o proslavi Sv. Vaclava, koje će proslaviti ove godine prijateljski i bratski, nam narod Francuski i Čehoslovački. Odsek za veze s inozemstvom ima zajedno s Prosvetnim odborom da izradi program i način proslave za naša Sokolska društva.

Iza toga je brat Jeras opširno izvestio o kongresu nastavnika telovježbe u Beogradu, koji je pozdravio u ime JSS i upozorio na Spomenicu, koju je izradio JSS o telesnom vaspis

starstvu prosvetu načelniku za srednju nastavu Iliću.

Predsednik Tadić i zamenik Ilić preuzeli su dužnost, da resolucije uče i ministru predsedniku te u ministarstvu vojske i mornarice i na rodno zdravlja.

SOKOLSKI GLASNIK

Bolne desetogodišnjice.

Milan Rastislav Štefánik.

4. maja t. g. navršilo se deset godina od tragične smrti prvog čehoslovačkog ministra vojnog generala Milana Rastislava Štefánika, kojeg je pekao pod sobom avion s kojim se je stroglovljavio u blizini Bratislavu, na povratak iz Italije. Na mestu nesreće pogli su velikom junaku i patriotu spomenik.

Franjo Malgaj.
(Vidi današnji uvodnik.)

Srećko Puncer.
(Vidi današnji uvodnik.)

Arko Videmšek.
(Vidi današnji uvodnik.)

IZ UPRAVE

ZUPE, DRUŠTVA, SESTRE I BRAĆU PRETPLATNIKE MOLIMO, DA NAMIRE ZAOSTALU PRETPLATU, A ZA TEKUĆU GODINU DA DOZNAĆE BAREM DIN 25 UNAPRED NA RAČUN PRETPLATE (DIN 50). • NAS RAČUN KOD POST. ŠTED. JE 10.932.

OBAVEST.

Brat Stane Vidmar nas moli da obavestimo bratska sokolska društva i pojedince, da on nema više nikakvih veza sa tvrtkom »Diskobolos«.

Svim bratskim društvima.

Svoj referat na I. prosvetnoj školi JSS o temi »Slovenska ideja i Slovensko Sokolstvo na delu« izdao sam u naročitoj brošuri, koja je po sadržaju raširena s uvodom.

Pozivam sva bratska društva, da mi odmah jave dopisnicom, koliko primeraka te brošurice da im se posalje. Da će svakome biti moguće da nabavi tu knjižicu, odredena je cena svakom primerku (40 stranica) samo sa 3 Din. Prirečenati je treba i posavla.

E. Gangl, starosta JSS.

IZ NAŠIH ŽUPA

ŽUPA LJUBLJANA

Brat Vinko Kocjan — 20 let sokolski delavec.

... in sli smo na ledino in orali, orali, vztrajali in zmagovali v Tvoj beli dan, in Ti si šel pred nama k Jebova pred Izraelci v more rdeče. O, krvavec smo poljane posuli s cvetjem Tvojih misli... In rasli v zdravju smo na duši in telesu in v srcu mlada vdahnila smo pesmi življenj stotero... V Tvojih smo kovačicah vti bili eno, en duh, en krik in roki dve, jekleni, okovani v Tvoji vzvišeni ideji!

vanjem za mlado dušo. V času tehnične krize, v duštvu je zopet začasno prevzel posle načelnika dokler ni pri svoji vsestranski zaposlenosti v vseh panogah sokolskega dela dobil načelnika. Poleg vsega administrativnega dela je sestavljal domala vse vaj, za moško deco ter pisal ideje in tehnične članke v župni Vestnik in drugam.

Pri društvu je bila l. 1926. nastopila težka, teža finansijska kriza in kdo je bil zopet oni, ki je svojo večno in neumorno roko posegel vmes in rešil društvo poloma. Brat Cene je bil to, ki je prevzel mesto društvenega blažajnika in prisledil društvu v par lečnih domačev imetje. Nevenljivih zaslug pa si je pridobil kot funkcijo, nar pri odboru za zgradbo doma, kjer je v prvi vrsti njegova zasluga, da ima Sokol II. danes svoje lastno letno telovadische, podlagu svojih bodočega toršča in svetinja.

Rojen je bil brat Vinko Kocjan dne 8. januarja l. 1890. v Ljubljani.

Da bi naštevali še nadalje na tem mestu zasluge njegove za Sokolstvo predvsem pa za lastno društvo, za to ni dovolj prostera, zato se omejimo le na najiskrnejše čestitke, želeč mu ob 20letnem jubileju neumornega dela, da ostane še mnogo let zvest vodnik in učitelj ter s svojo žkušeno roko pribavi svojemu društvu še srečnejše bodočnosti.

Brat Cen! Ni nam moč poplačati tvojega dela in Tvojih zaslug, a sprejmi kot malenčestno našo oddolžitev kljč naših čistih sokolskih srce. Bodti nam zvest še dolgo let kot do slej! Zdravo!

Odbor Sokolskega društva Ljubljana II.

ja in 14 ženskega naračaja. Skupno 68 telovadčih. Deca se župnega zleta ne bo udeležila.

Iz prosvetnega odbora. Debatni večeri se vršijo redno vsak drugi četrtek. Predzadnji debatni večer je bil posvečen spominom zaslужnim na rodnom možem, katere delo in življenje je očrtil br. prosvetar Fincinger in sestra Olga. Tema zadnjega debatnega večera pa je bila »človek kot stroje. Dne 5. aprila se je predvajalo v kinu »Draga« kulturno-filmsko predavanje ZKD »V zemlji žoltega solnča«. Predavanje je posločilo mnogo mladih, kakor tudi odraslih. Ker imajo filmska predavanja velik uspeh, se bo v kratkem zopet vršila predstava »V džungli«. Dramatični odsek je z zadnjo predstavo »Senator« zaključil sezonsko dramatično delo. Uspeh letosnjih predstav je, kako povoljen. Ivo.

SLOVO OD BR. LJUBA MADILE.

V pondeljek, dne 15. aprila, se je sokolsko društvo Litija-Smartno poslovilo v gostilnici sestre Pavle Melškove od br. Ljuba Madile, ki je službeno premeščen iz davčne uprave v Litiji k davčni upravi v Gornjo Radogonu. Slovesno je prisostvovalo celo-članstvo z br. starostom dr. Krevlom na čelu. Brat starosta se je v vnešenih besedah poslovil od brata Ljuba kot priljubljenega nam brata in nedvise vestnega društvenega blažajnika. Brat starosta je poudaril ne-precenljive zasluge odhajajočega brata za pročit društvenega gospodarstva, njegovo inicijativnost in njegovo iskrenost ter njegovo požrtvovalnost. Želel mu je v imenu društva vse najboljše na njegovih nadaljnji življenjski poti, ki naj bo srečna in vesela. Z izbranimi besedami se je brat Ljubo zahvalil br. starosti in vsem navzo-

čnim za izkazano zaupanje. Spomnil se je z laskavimi besedami skupnega društvenega delovanja, poudarjajoč, kako ga je usoda odtrgala od Litije ravno v času, ko bo v bližnji bodočnosti društvo praznovalo dvajsetletni ju-

bilej ter razvilo že dolgo zaželeni prapor, na katero slavnost se vsekakor še povrne v Litijo. Slovo je bilo nadvse presrčno. Vsem bratom in sestram ostane v trajnem spominu. — Na snidenje, brat Ljubo! Ivo.

Univerza Kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

Njegovemu Veličanstvu Kralju Aleksandru I. je odpisala 1. maja t. l. Sokolska župa Ljubljana nastopno brzojavko:

ZUPA ZAGREB

ZRINJSKO-FRANKOPANSKA PROSLAVA U ZAGREBU.

Svečana akademija u narodnom pozorištu.

Sokolsko društvo I. u Zagrebu udeležilo je svake godine, na dan pozbijevanja hrvatskih velikana Zrinjskog i Frankopana, da u znak poštovanja i uspomene na tragičnu smrt, manjstuje to svečanom sokolskom akademijom u narodnom pozorištu.

Akademija ima cilj, da u tom hramu umetnosti, gde svaka grana javnoga života daje ono što ima najbolje, da i Sokolstvo kao grana javnoga života, a naročito telesnog održevanja prikaže gradanstu umetnost televžbe. Tako je Sokolsko društvo I. dalo telesnoj kulturi u Zagrebu, ravno pravost sa ostalim granama umetnosti: glume, pevanja, filharmonije i sličnih umetnosti.

Pozorište, koje prima do blizu 2000 osoba, uvek je na taj dan puno gradanstva sviju staleži i predstavnika svih grana javnoga života. Sokolsko društvo I. — daje si velika truda, nastojeći da svaka akademija bude savršenija i bolja od prešle, a napor koji se uloži, a skoro uz minimalnu materijalnu pomoć, jer su režije ogromne, pokazuju koliko se ide u radu više za pobedom sokolske misli, nego materijalnog dobitka i vanjskog efekta.

Tako je bilo i ove godine. Akademija se održala 28. aprila u potpuno napunjenoj kući. Otvorena je sa »Zrinjsko-Frankopanskim pesmom od I. Zajca. Iza toga sledio je govor savezničnog staroste brata E. Gangla, koji je na njemu svojstven način ocertao istrijski razvitak pogibije i doveo u vezu

Sokolska župa Ljubljana s sedežem na mestu ljubljanske Univerze zahvalja Vaše Veličanstvo za odlikovanje in zaščito naklonjeno temu našemu najvišemu učenemu zavodu. —

Starešinstvo Sokolske župe Ljubljana.

Odgovor Nj. Vel. Kralja se pa glasi:

Beograd, 3. maja 1929.

Starešinstvu Sokolske župe Ljubljana.

Njegovo Veličanstvo Kralj je blagoslovil odrediti, da Vam sporočim Njegovo srčno zahvalo za izjavo udatosti, katero ste poslali prilikom odlikovanja Ljubljanske Univerze.

Minister Dvora:
B. Jevtić l. r.

ZUPA ZADAR-ŠIBENIK

IX. ŽUPSKI SLET.

Glavni rad župe odnosi se na organizaciju IX. župskog sleta, koji se održava, kako je poznato 15. i 16. juna 1929 u Šibeniku. Starešinstvo martijivo radi, pak je tako održalo od izbora 8. sedmica i bezbroj sastanaka. Jednako se u radu nateču svi slatki odbori.

Interes je za slet vrlo velik. Dnevno nam stižu sa svih stanica upiti o sletu, pak smo odlučili, da vesti o sletu objavljujemo sem preko Župskog glasnika Sokola na Jadranu također i preko savezničnog »Sokolskog Glasnika«.

Prošlih dana poslali smo svim bratskim sokolskim župama pozive za slet sa molbom, da ih proslede svojim društvima. I ovim putem im to toplo preporučamo i molimo ih, da ne kašne, a na trudu im bratski zahvaljujemo.

Jadranska Plovidba d. d. dozvolila je, za sve polaznike na slet popust od 20% uz sletsku legitimaciju na svim parobrodima i razredima time, da se na polasku kupi cela karta, koja će važiti za bezplatni povratak, ali treba da bude pečatana od sletskog odbora.

I kod ministarstva saobraćaja tražen je popust za železnicu, ali smo od Ministarstva dobili odgovor, da javimo koja će društva prisustvovati sletu, a da će onda dati traženi popust. Molimo stoga sva društva, koja žele doći na slet da nam to najdalje do 20. maja javi da uzmognemo tražiti i za njih popust. Radi bržeg rešavanja, neka društva obavesti šalju neposredno nama.

Sem redovitih vozova i parobroda biće udešeni posebni parobrodi za izletnike iz Splita i Sušaka, a saobraćati će i autobusi.

Upriličić se izleti i po okolini. Povlastice za slet omogučuju braću da jeftino posete Jadran i biser Jadrana Šibenik, zato skrećemo pažnju braću na tu činjenicu.

Načinjene su vrlo učusne sletske znake po načrtu i zamisli umetnika br. Ručkamarića. Spremljena je sletska spomenica sa odličnim članicima naših najvaženijih sokolskih radenika-pisaca.

Sva sokolska društva župe: Split, Šibenik i Rijeka marljivo vežbaju i spremaju se, da tehnički što spremnije nastupe.

Upozoravamo još i napose, da smo vrlo dobro organizovali prehranbeni i nastanbeni sletski odbor, pak će sva braća moći tu da dobiju sve informacije.

Sazvana je za 20. maja o. g. sednica župskog odbora, koja će u glavnem pregledati dosadanju rad i pripreme za slet i dati daljnje smernice organizaciji.

Održani su okružni sastanci društvenih načelnika radi ispravaka vežbi, započeće se i sa pregledom društava.

ZUPA SUŠAK-RIJEKA

IZ SOKOLSKOG DRUŠTVA SUŠAK.

Izvadak iz 4. redovne sednice Upravnog Odbora Sokolskog društva Sušak, od 2. maja 1929.

Starosta komemorira pok. vojvodu Stepu Stepanovića. — Narodnoj Održani, ustupaju se društvene prostore za promicanje njenog cilja, kad ovo bude to trebalo. — Između ostalog sastavlja se redovno dežurstvo članova Upravnog Odbora kod vežbanja u dvorani. — Čita se dopis JSS, u kome se izražuje poihvala ovom društvu, glede mara i pripravnosti što ju je iskazalo prigodom X. glavne skupštine JSS u Sušaku.

Brat načelnik saopštjava, da je dvorana sve dane zapremljena, te da osim srednjoškolskih učenika i uče-

nje. Glavno je, da smo u težnji da ne zastanemo i da možemo svaldati i najtežje gimnastičke stvari, pokazali koliko vrednosti ima u vežbačima Sokolsko društvo I., koje kad se ne bi upotrebljavale u skoro svim delovima sokolskog rada svoga društva (vodstvo kategorija, odela, prosvetnog rada, administracije itd. mogle se odraziti i tim odrazom biti stavljeni u prve vežbače jugoslovenskog Sokolstva. Time je akademija završena uz opšte priznanje gradanstva i naše braće iz Saveza: Gangla, dr. Murnika i Čobala, koji su došli radi akademije u Zagreb. Na akademiji je bio prisutan g. veliki župan dr. Zoričić, gradonačelnik dr. Šrkušić te predstavnici slovenskih i ostalih država.

Članski sastanak.

U veče istoga dana bio je III. sastanak članstva s predstvincima Saveza, Sokolsko društvo I. drži te sastanke u vezi sa predavanjem i zabavom i upoznavanjem članstva.

Sastanak je otvorio starosta brat Edo Marković, pozdravivši delegate Saveza, koji su bili burno pozdravljeni. Iza toga je pevačko odelenje otpelo »Hajte braće, hajte sestre« od I. Bajčića.

Burno pozdravljen, održao je brat dr. Srdan Budislavljević predavanje

»Razvitak i ideje preratnog Sokolstva«. Brat Srdan, koji je sudelovao skoro kod svih akacija preratnog Sokolstva, izneo je pred nas logičkim redom razvrat jugoslovenskog, hrvatskog i slovenačkog Sokolstva, glavne momente iz rada, koji su dovodili do zajedničkog rada i konačno po tome radu do jedinstva jugoslovenskog Sokolstva. Brat Srdan, naučen i u političkom i u advokatskom životu govoriti realno, izneo je i pred nam sve momente, potkrepljivši ih realnim členicama i dokazima. Predavanje zasluguje a bice i zadat predstavnik prosvetnog odbora Sokola I., da ga u »Sokolskom Glasniku« u celosti iznese. — Zatim je brat Stopić otpevao junakšim

baritonom nekoliko solo tačaka, a povlačko odelenje završilo je pesmom »Oj letni sivi Sokole« članski sastanak, a posle toga nastalo je veselje i ples.

Zeliti je da bratsko Sokolsko društvo I. ne stane u dalnjem radu jer njegov uspeh ili neuspeh ne sme se niti može procenivati sa uskog stanovišta, već općenito sokolsko-jugoslovenskog, jer on i po mestu gde je i gde radi i po ličnostima, koje su u njegovom članstvu i po radu i po idejam, koje od njega dolaze, spada u red glavnih poluga jugoslovenskog Sokolstva!

Dušan M. Bogunović.

Odio Sokolskog društva Zagreb I., koji je na akademiji vežbao »Jugoslovensku telovežbačku ekipu« od brata dr. Viktor Murnika.

(Sede načelnik društva brat Branko Palčić i voda vrste brat Viktor Černe.)

nica vežbaju redovno 96 muške i 82 ženske dece, 86 muških i 32 ženskih naraštaja, 22 člana i 36 članica, te 15-ero starije braće.

Prosvetni Odbor započeo je svojim radom te je već održao više sastanaka. Ujedno se stupilo u vezu sa Osječkim kazalištem, gde njegovog gostovanja u Sušaku.

ŽUPA NOVO MESTO

PROSLAVA ZRINJSKO-FRANKOPANSKA U DUGOJ RESI.

30. IV. na 258 obiljetnicu tragične pogibije hrvatskih velmoža grofa Petra Zrinjskog i markiza Franu K. Frankopanu, održao je br. Jure Cindrić predavanje o značenju i tragici toga dana.

Lepo obradeno i u njegovom poznatom lepom stilu iznico je br. Cindrić sam dogodaj, da nakon toga epische istoriju tih dviju potodica i njihove borbe za slobodu svoje domovine. Spominje ih kao uzor-borce, za slobodu svoga naroda, kojeg su hteli oslobođiti ispod tudinskog jarma i time udarili temelj daljnjoj borbi na oslobođenju. Smrt njihova, njihova junačka, mučenički prolivena krv, bila je žarište i luč na kojoj su se grejala pozni pokolenja i napajala rodoljubnim žarom, plamom ljubavi i vere u konačnu pobedu.

Na nama je Sokolima, da uspostavimo ovih velikana-mučenika poštujemo i čuvamo i potomstvu ostavimo u amanet kao svetinju i uzor rođoljubljivim, nesobično i sprem, uvek dati svoje snage pa i život na oltar slobode i domovine.

Predavač završuje sa: Večna im spomen medu nama i krv njihova pravdina bila prolivena na korist i sreću naše vlike, lepe i bogate slobodne domovine. Slava im! Prisutni ustaju i ključ: »Slaval!«

Nakon predavanja su se gosti udaljili, a članstvo je ostalo na sastanku. Tu su se rešavala važnija tečajna društvena pitanja, kao osnivanje pevačkog zborra, raspored za akademiju 1. juna itd. Izabran je zabavni odbor, koji se imade starati za čim bolji uspeh i udobnost gostiju, dok je tehnička strana i onako u rukama prednjačkog zborra.

Na predavanju ubrana je malena sveta novca za Jugoslavensku Matricu. — Jott—

ŽUPA MARIBOR

IZ VARAŽDINSKOG SOKOLSKOG DRUŠTVA.

Sokolsko društvo u Trebinju u zajednici s Hrvatskim Pevačkim Društvom »Slavulje« priredilo je u nedelju 28. aprila u »Hotel Naglić« svečanu akademiju u slavu hrvatskih mučenika Petra Zrinjskog i Krsta Frankopana.

Vrlo uspelo predavanje o Zrinjskom i Frankopanu održao je g. Don Marijan Vujnović, a zatim je izvedeno nekoliko sokolskih vežbi.

Ostali deo vrlo biranog programa bio je ispunjen muzičkim tačkama, koje su umetnički izvele gđa Begović i gđica Jovana Nović-Pešić iz Dubrovnika, te ovdašnja vojna muzika i muški hor mčsnog pеваčkog društva. — Akademija je bila odlično posećena.

Pročitaj.

Da se olakša uvežbanje za II. jugoslovenski svetskokoljski slet u Beogradu 1930. godine propisani prostih vežbi članova i članica, odlučili smo se izdati GRAMOFONSKIE PLOČE, ako će se javiti dovoljno društava da ih poručuje. Cena bi bila 60 Din po komadu (bez poštarine).

Ko si hoće nabaviti GRAMOFON, župa, društvo ili pojedinac neka se obrati na svaki način pre nego kupi na nas, da mu stavimo ponudu, da ga na taj način očuvamo pred eventualnom štetom, a ujedno mu omogućimo doći po konkurenčnoj ceni do dobrog aparata.

Došlo je vreme za izlete i približava se vreme letovanja. Ako treba nepromočivo, preparirano platno za šator, plašt za kišu, nahrtptnik, ili čašac koji se može složiti itd. obrati se na savezni Gospodarski odseljak za posudu. Isto važi za KONZERVE.

Glavni zgoditak od Din 400.000—

Vučen je na jednu celu srećku broj: 114756, prodanu kod

Toše Janjanina • Zagreb

Šenolna ulica 17 • Telefon 25-11

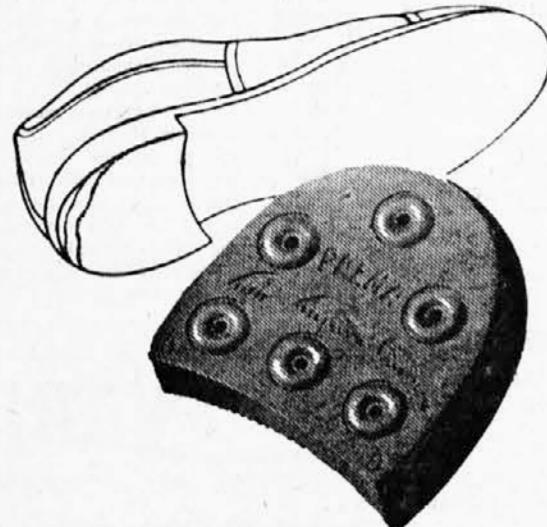
Sretni dobitnik primio novce.

Vučenje traje do 6. juna, svakog radnog dana, pa se mogu kupovati i zamjenjivači vučene srećke.
Narudžbe za sledeće kolo primaju se već sada. —

Odlučite sami
kod slijedećeg
popravka cipela!

Ne kožnatu petu

nego samo Palma petu!
Razlozi: Štednja i zdravlje.
To je razum i napredak!

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

TELEFON 2312; RAČ. POŠT. HRANIL. 10 761

priporoča cenj. občinstvu in
drasitvom svojo zalogu vseh
pisarniških potrebstin. Lestna
izdelovalna inčina šolskih zvezek
Knjige iz inozemstva se naravnijo
pod našim predstojništvom.
Inozemci na vse domače in
velika izdavaštva, revije in
skih umetniških razglednic.
Cene slične tiskarni. Zahtevate cenike!
toda! Zahtevate cenike!

Zajtrkovalnica Al. Ščurk

Ljubljana, Dunajska c. 12
priporoča vedno sveže de-
likatesne izdelke ter pristi-
na domaća in tuja vina.

MODNA TRGOVINA DRAGO CERLINI • CELJE

GLAVNI TRG ŠT. 14.

Velika izbira telovadnih naročja, damskega in moškega perila, nogavice,
rokavice, kopice, otroških in fantovskih oblike, predpasnikov, bluz, čevljev
itd. Specijalitete: otroška konfekcija, krstne opreme — KRAVATE
lastnega izdelka v vseh oblikah, najmodernejši vzorec po tvorniških cenah.

vseh vrst po foto-
grafijah ali rizbah
izvršuje za vsakovr-
sten tisk na solidne

KLIŠARNA • ST. DEU
LJUBLJANA • DALMINTONOVAC

PLAKATE
VABILA
DIPLOME
POSETNICE
PISEMSKI
PAPIR S FIRMO

V VSAKI VELIKOSTI
OBLIKI IN MNOŽINI
IZVRŠUJE TOČNO, SO-
LIDNO IN ELEGANTNO
V ENOBARVNEM ALI
VEČBARVNEM TISKU
IN SE PRIPOROČA
VSEMSOKOLSKIM DRU-
ŠTOM IN POEDINCUM

UČITELJSKA
TISKARNA
V LJUBLJANI

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

TELEFON 2312; RAČ. POŠT. HRANIL. 10 761

HOTEL UNION

V PALAČI CELJSKI DOM
V CELJU. / Telefon št. 59

Elegantno opremljene tujiske sobe, prvo vrstna restavracija
in kavarna / Točjo se le pristna izbrana ljutomerska vina —
vedno sveže pivo. / Dobra postrežba, solidne cene / Ob-
sežen in pokrit prostor za stajališče tujih avtomobilov. /
Avtokasa v hiši. / Shajališče avtomobilskega sveta. /
Bencin, olje, avtogača, naprava za pranje avtomobilov. /
Senčnat vrt — kopališče v hiši. — Priporoča se

A. M. HLAVĀČ, hotelir in restavrat

Restavracija „Kosovo“

Sušak, Mažuraničeva. Vlasnik: Šime Vranić

Prvorazredno dalmatinsko i
domaće vino. Točenje poznatog
„Union“ piva. — Prvorazredna
domaća kuhinja. —

Prodaja tehničkih proizvoda ◊ društvo s o. j.

„HAMAG“
LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA BROJ 4

Geodetski instrumenti i pomagala
sviju vrsti.

»IZVOR«

VELETROGOVINA GALAN-
TERIJSKE, NIRNBERŠKE
— I KRATKE ROBE —

SUŠAK
ŠETALIŠTE KRALJA PETRA
produljena Zvonimirova ul. 92

BRAĆA MATELJAN

SUŠAK

RUŽIČEVA ULICA 11

VELETROGOVINA VINA

Osnovana 1876
Telefon br. 162

МЕДИЋ - ЦАНКЛ

тврнице уља, фирнајза, лакова и боја, друштво са о. ј.
Централа у Јубљани. — Власник Франој Медић. —

Тврнице: ЈУБЉАНА - МЕДВОДЕ

Подружнице и стоваришта: МАРИБОР и НОВИ САД

Властити домаћи производи:

ланено уље, фирнајз, све врсте лакова, емајлно-лакастих и уљених боја.
Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију
врсте и нијанса, кистови, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт,
— трговину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство —

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА

ŽELJEZARA VAREŠ

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzjavna adresa: Željezara Vareš

Telefon interurban broj: 2, 3, 4 i 5

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovanom sadržinom
željeza od 60% na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim
ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemsersko željezo
za čelik.

Metalni odjevi: od bronza, mjeđi, bakra, aluminija sirovo
i apretirano. Specialni fosforni bronzi za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne
transmisije itd.

Odjevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju
dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kol-
čakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev,
kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane
rade — itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre i kise-
linama. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, sloganji
(Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim ra-
dionicama.

Salonska peć za ugljen.

IVAN JAX IN SIN LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA 2.

ŠIVALNI STROJI

Izborna konstrukcija in elegant-
na izvršilec iz lastne tvornice.
15. letna garancija. Vezene je
ponuce pri nakupu brezplačno.
PISALNI STROJI „ADLER“
Kolesa iz prve tvornice, Dürkopp,
Styria, Waffner (Orožni kolo).
Pleilini stroji vedno v zalogi.
posamezni deli koleni in šivalnih
strojev. Daje se tudi na obroke!
CENIKE FRANKO IN ZASTONJ.

TRGOVACKA TISKARA G. KRALJETA

SUŠAK, STROSSMAYEROVA br. 7

UTEMELJENA GOD. 1890.

IZVADJA SVAKOVRSNE
TISKARSKE RADNJE
BRZO, ČISTO I JEFTINO

BRZOJAVI: KRALJETA SUŠAK

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN

BRANKO PALČIĆ

ZAGREB, ULICA KRALJICE MARIJE št. 13

Glavni dobavitelj Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Brzjavni naslov: Trkotaža, Zagreb.

Izdelujem točno po predpisu JSS vse vrste sokolskih potrebičin za javni in izletni nastop članov, članic, naraščaja in dece. Prevzemam v izdelavo svakovrstne trikotaze za lastni in tuji račun. Dalje se priporočam bratom za izvršitev najmodernejših civilnih oblek, ki jih izdelujem po naj-
novejšem kroužu v lastni delavnici.